

Jeseníček

Ročník 39

Číslo 7 / 2013 - 2014

Stránka dějepisu

Novou rubriku připravují pro čtenáře
Jeseníčku Milan Ondič a Roman Jaroš
z osmé třídy.

Ahoj, čtenáři Jeseníčku. Pokud tě zajímá historie, tak si určitě přečti následující článek.

Karel IV.

DĚTSTVÍ

Karel (původně Václav) se narodil přemyslovské kněžně Elišce a králi Janu Lucemburskému. Otec Jan mu zařídil studium na dvoře francouzského krále Karla IV. Sličného. Zde se mladý Václav naučil písmu i jazykům a při biřmování obdržel nové jméno Karel. Jeho učitelem a blízkým přítelem byl pozdější papež Klement VI.

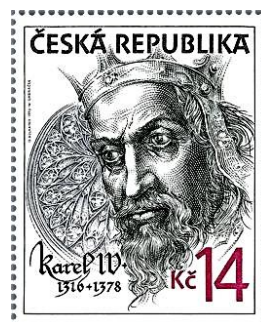
VZDĚLANÝ PANOVNÍK

Po smrti svého otce u Kresčaku (1346) se stal Karel českým králem, když předtím získal titul krále římského. Velmi důležitý byl pro něj rok 1355, kdy se jako první český panovník stal císařem Svaté říše římské. Karel byl velice vzdělaný, což nebývalo u králů v této době pravidlem. Ovládal češtinu, němčinu, italštinu, latinu a francouzštinu. Roku 1356 vydal nejvýznamnější říšský ústavní zákon Zlatou bulu, která platila až do zániku Svaté říše římské roku 1806. Karel IV. zemřel roku 1378 v Praze.

DÍLO A ARCHITEKTURA

Vita Caroli - to je název latinského životopisu o Karlu IV., jehož autorem je sám Karel. Zachytil v něm zážitky z mládí, kdy žil v cizině, a počátky pobytu v Čechách do roku 1340 (události následujících let vylíčil už jiný autor). Poslední kapitola pojednává o Karlově korunovaci na římského krále v roce 1346.

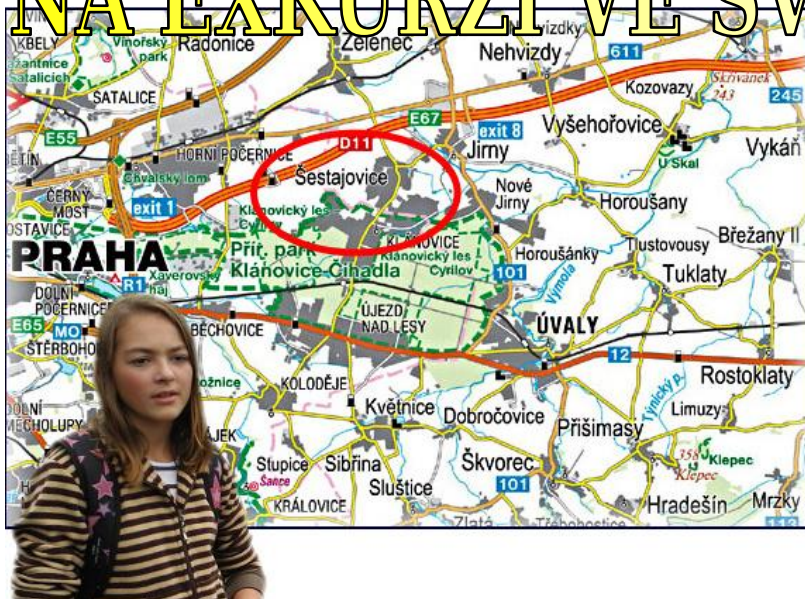
Jako český král proslul Karel především založením univerzity v Praze (1348), která nese jeho jméno, výstavbou Nového Města pražského, stavbou kamenného Karlova mostu přes řeku Vltavu v Praze a hradu Karlštejna, který sloužil k úkrytu korunovačních klenotů. Stál rovněž u zrodu gotické katedrály sv. Víta, jejímiž staviteli byli Matyáš z Arrasu a Petr Parléř.

Římský císař a český král Karel IV. byl zvolen nejvýznamnější českou historickou osobností. Na první místo jej v průzkumu CVVM zařadilo 28 procent lidí. Karla IV. následují prezidenti Tomáš Garrigue Masaryk (22 %) a Václav Havel (11 %).

Napsal Milan Ondič, VIII. třída

NA EXKURZI VE SVÍČKÁRNĚ

V sobotu **16. 11. 2013** jsem se vypravila s měcholupskou školkou do proslavené svíčkárny v Sestajovicích. Jelo sice více dospělých než dětí, ale byla to „bomba“! Vyrazili jsme kolem deváté ráno a na cestě strávili asi dvě hodiny. Svíčkárnu nebylo těžké najít, podařilo se nám to hned na první pokus. U vrat jsem si uvědomila, že už jsem tady jednou byla.

Ke svíčkárně patří i zvířecí farma. Měli tu poníky, kozy, slepice... U zvířat jsme se příliš nezdrželi a zamířili jsme rovnou do budovy. Je rozdělena na několik dílen, které jsme postupně navštívili. V té první si zájemci mohli vybarvit a upravit svíčky podle své fantazie. Také jsme si tu mohli nabrat sůl do koupele. V další dílně se vyráběly svíčky. Zaujal mě tu zvláštní prášek ve sklenici, který také sloužil jako svíčka. Po celou dobu nás objektem provázela paní průvodkyně. Teta se jí zeptala, zda si můžeme vyrobit svíčku podobnou té ve sklenici. Samozřejmě to bylo možné, a tak jsem se s tetou a sestřenicí pustila do výroby. Náš výtvar nám pak zalili voskem. Potom bylo třeba ještě asi 15 minut čekat, než ten vosk zatvrdne. Vhodná chvíle pro občerstvení! Ze svíčkárny jsme si všichni odnesli nejen praktické věci, ale i hezké dojmy. Byl to skvělý výlet!

Napsala **Eliška Stupková**, VII. třída

MALÁ KRALOVICKÁ

V neděli **17. listopadu 2013** proběhl na tratích podél Kralovického potoka pod Mariánskou Týnicí již 8. ročník oblíbeného závodu v přespolním běhu Malá Kralovická. Letos se na startu sešlo 113 aktivních běžců, čímž byl vyrovnán účastnický rekord. Naši školu může těšit, že v kategorii mladších žákyň (ročník 2002 - 2004) skončila na skvělém 3. místě **Maruška Mourová** z páté třídy. Blahopřejeme!

POŘADÍ SOUTĚŽÍČÍCH PO 1. KOLE

JMÉNO – STARŠÍ ŽÁCI	TŘÍDA	BODY v 1. kole	BODY celkem	MÍSTO
Radim Měchura	9.	28	28	1.
Eva Koniřová	7.	22	22	2. – 3.
Bára Komárková a Šárka Hudčková	9.	22	22	2. – 3.
Vojtěch Stibor	6.	21,5	21,5	4.
Miroslav Lisner	8.	17	17	5.

JMÉNO – MLADŠÍ ŽÁCI	TŘÍDA	BODY v 1. kole	BODY celkem	MÍSTO
Lucie Marešová	5.	28	28	1. – 4.
Nikola Abrahámová	2.	28	28	1. – 4.
Karolína Břicháčová	4.	28	28	1. – 4.
Magda Houšková	5.	28	28	1. – 4.
Veronika Doležalová	5.	27	27	5. – 6.
Veronika Honzíková	5.	27	27	5. – 6.
Karolína Čirčová	4.	22	22	7.

Omlouvám se za celkové zdržení, ale pro dodržení termínů je potřebná i spolupráce soutěžících. Nemohu vytvořit kolo nové, když neuzavřu kolo předchozí. Proto: kdo nebude odevzdávat vypracované úkoly včas, bude potrestán snížením bodů. Po termínu bude platit: co den, to bod!

2. kolo soutěže odevzdejte do 29. 11. 2013

3. kolo soutěže odevzdejte do 5. 12. 2013

Děkuji za pochopení. V. Hron

1. ÚKOL – POZNÁVAČKA RYB

			
a)	b)	c)	d)

			
e)	f)	g)	h)

2. ÚKOL	3. ÚKOL	4. ÚKOL	5. ÚKOL
Napiš jméno naší ryby, která si staví hnízdo.	Napiš jméno naší ryby, která klade jikry do škeblí.	Napiš, jak rybáři pomáhají lososům a pstruhům v době páření.	Vyber si nějakou rybu, namaluj ji a napiš o ní pět informací.

MIKULÁŠKÝ KVÍZ

Mikuláš rozdává dětem dárky, ale co vlastně o svatém Mikuláši víme? Kdo to byl? Žil skutečně, nebo je to jen vymyšlená postava? Své znalosti si můžeš ověřit v následujícím mikulášském kvízu. Písmena před správnou odpovědí doplň do připravených políček tajenky.

1. Kdy se Mikuláš narodil?	
DO	– ve 3. století
NA	– ve středověku
VE	– není jisté, zda žil

2. Čím se Mikuláš stal?	
KU	– obuvníkem
BR	– biskupem
IS	– zemědělcem

3. Kdy slavíme svátek svatého Mikuláše?	
SE	– 1. prosince
UP	– 5. prosince
ÝA	– 6. prosince

4. Ve kterém městě Mikuláš působil?	
ŠT	– Myra
JA	– Tarsus
NE	– Řím

5. Proč Mikuláš pomáhal lidem tajně?	
AC	– kvůli pomluvám
ĚD	– byl skromný
KE	– styděl se za to

6. Zachránil obyvatele Myry před	
RÝ	– smrtí hladem
KU	– potopou
ZA	– zemětřesením

7. Je patronem mnoha lidí, mimo jiné	
BI	– námořníků
ĚD	– železničářů
KE	– hasičů

8. Kde v ČR je mu zasvěcena katedrála?	
AC	– v Brně
SE	– v Hradci Králové
SK	– v Č. Budějovicích

9. Na území kterého státu je pohřben?	
AC	– Turecko
UP	– Itálie
KE	– Řecko

Mikuláš byl

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zdroj:

http://brno.biskupstvi.cz/kc/soubory/Vanoce/Mikulas_kviz.pdf

ŠKOLNÍ KOLO DĚJEPISNÉ OLYMPIÁDY

Školní kolo dějepisné olympiády se konalo ve středu **27. listopadu 2013** ve třídě paní učitelky Hružové od 13 hodin. Ústřední téma se týkalo měst ve středověku, takže otázky zněly například „Kdo založil nejstarší město na světě podle Bible?“ nebo „Kdo města zakládal a kdo je spravoval?“ Postoupit do okresního kola mohl pouze ten, kdo dosáhl alespoň 70% úspěšnosti. To se nakonec podařilo Vaškovi Hronovi, Milanu Ondičovi a Petře Sunkovské (viz tabulka):

JMÉNO	TŘÍDA	BODY	MÍSTO
Václav Hron	IX.	47	1.
Milan Ondič	VIII.	43	2.
Petra Sunkovská	IX.	41	3.
Roman Jaroš	VIII.	39	4. – 5.
Šárka Hudčková	IX.		

Napsal Roman Jaroš, VIII. třída

ROZSVÍCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU

Čtvrtek 28. 11. 2014 byl zvláštní tím, že se na nádvoří základní školy opět slavnostně rozsvítil vánoční strom. Akce si již získala velkou popularitu, a proto nikoho nepřekvapilo, že se nádvoří zcela zaplnilo diváky.

A photograph of a decorated Christmas tree with red and white ornaments, lights, and a teddy bear on top. Several wrapped gifts are placed at the base of the tree.

Nemohl samozřejmě chybět kulturní program, který zahájily svým vystoupením děti ze ZŠ, MŠ speciální a Praktické školy Jesenice, po nich štafetu převzali členové dramatického kroužku naší školy a nakonec zazpíval pěvecký sbor pod vedením paní učitelky Řehořové. K pohodovému večeru patřil i horký čaj pro děti, anebo voňavý svařák pro dospělé. Myslím si, že celé představení bylo moc hezké a že se podařilo vyvolat příjemnou vánoční atmosféru.

Napsal Václav Hron, IX. třída

MULTIKULTURNÍ PŘEHLÍDKA V KD JESENICE

Bylo to milé překvapení, když jsme se ve škole dověděli, že se ve čtvrtek **28. listopadu** půjdeme podívat do kulturního domu na představení „**Romská menšina - Žijí s námi, chodí s námi do školy**“. Akci pořádala ZŠ, MŠ speciální a Praktická škola Jesenice v rámci stejnojmenného projektu. Bylo se tudíž na co těšit, tedy až na jednu „maličkost“ – zapomněl jsem si nabít svou kameru!

Představení začalo hezkým sborovým zpěvem a uvítacími proslovky. Poté následovalo vystoupení dětí z DD Maš'ov, které předstoupily před diváky s pohádkovým příběhem „Ať žijí duchové!“ Neptejte se, prostě písničky, divadlo, tanec a ještě něco navíc, ale jak už jsem si postěžoval, vypověděla mi službu moje kamera Sony Handycam. Stalo se tak bohužel v oné pasáži s Bílou paní. Škoda, bylo tam hodně hezkých a povedených částí (třeba s těmi trpaslíky). Ale abych jen nechválil, přece jen mi něco vrtalo hlavou - měl jsem chvílemi dojem, že účinkující ve skutečnosti nezpívají, ale jen otvírají ústa do playbacku. Představení mělo nicméně spád, a tak jsem nahrával aspoň na mobil. Z toho všeho lze poznat, že se mi program líbil. Šlo o skvělé představení, jen ten playback... A ještě něco: pokud chcete záznam koncertu, napište na piskuleio@gmail.com a já vám pošlu video ve formátu MPG.

Napsal Marek Piškule, VII. třída

MIKULÁŠSKÁ ZÁBAVA

V pátek **29. listopadu 2013** večer se v jesenickém kulturním domě konala báječná „Mikulášská show“. Celý program měla na starosti Barbora Ladrová, známá dětem i mládeži z obdobných akcí. Na pomoc si tentokrát přizvala žabu, myš, myšáka a baletku. Program byl provázen písničkami, tancem, hrami a zpěvem, takže se všichni náramně bavili. Na závěr veselého „diskotačení“ se dostavil i Mikuláš s čerty a andělem. Když děti společně zazpívaly píseň, dostaly odměnu v podobě sladkosti.

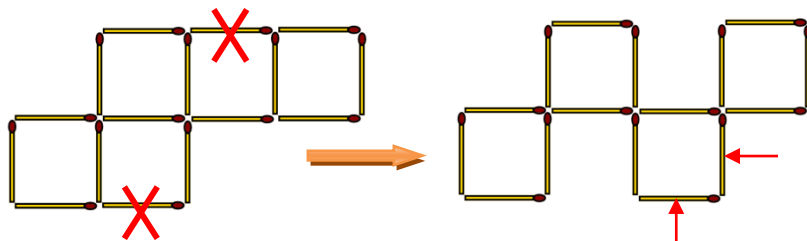
Po celou dobu si mohli návštěvníci, kterých bylo více než sto, zakoupit občerstvení u paní Johnové. Mikulášská show se velice vydařila a děti si ji užily. Děkujeme tedy organizátorům a Barboře Ladrové a jejímu týmu za vynikající zábavu a za rok zase na shledanou!

Napsala Barbora Havlíčková, IX. třída

ČTENÁŘSKÁ SOUPEŘENÍ JESENÍČKU

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 6/2013 – 2014:

1.- ÚLOHA SE ZÁPALKAMI

2.- DOPLŇOVAČKA

Zlatí úhoři.

1) OSMISMĚRKA

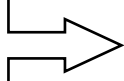
Tajenkou dnešní osmisměrky je název motýla, který obývá rozsáhlé území od jižní Evropy a severní Afriky přes jihovýchodní Asii až po Austrálii. Kresbou i tvarem křídel jej nemůžeme zaměnit s žádným naším druhem. U nás je hlášeno jen několik zalétlých kusů. Housenka žije v luskách žanovce obecného a na různých jiných rostlinách.

O	P	A	K	Č	A	V	O	L	S	O	H	C	E	Č	C	H	T
L	P	H	M	Z	Á	P	A	L	L	H	A	D	C	E	C	S	T
E	I	L	É	M	A	K	P	D	D	L	R	E	D	E	R	A	K
K	O	M	O	D	U	L	A	C	E	Á	Ř	O	D	S	R	S	O
M	Y	N	I	D	O	H	M	J	P	A	R	D	Z	V	D	O	L
R	A	M	Á	T	U	Š	K	R	T	O	O	P	E	B	Á	R	E
M	K	L	S	R	A	S	E	S	M	Ě	R	Ř	I	L	A	K	J
R	I	L	T	Ů	T	C	Ů	O	I	Z	P	O	N	K	Í	R	N
V	T	S	Í	A	R	R	D	N	A	S	I	P	U	O	S	P	I
A	N	N	A	P	J	P	Á	R	N	Ý	V	O	L	S	O	D	C
Č	A	V	O	L	A	P	A	Z	S	T	A	V	I	T	E	L	E

SLOVA K VYŠKRTÁNÍ: ALEJ, ANTIKA, ČECHOSLOVAČKA, DOMORODEC, DOSLOV, DRÁP, HODINY, HROZBA, KAMÉLIE, KOLEJNICE, LIMITA, LÍPA, MALTA, MAPA, MLHA, MODULACE, MRVA, NÁRT, ODDECH, OPAK, PANNA, PÍLE, PLOD, PLOT, PRÁDLO, PRŮSMYK, PŘEVROT, RÁZ, ROSA, RŮST, SMĚR, SOUPIS, SRST, STAŘEC, STAVITEL, STRUHADLO, ŠKRT, UNIE, ZÁPAL, ZAPALOVAČ, ZRNO.

2) RÉBUS

Které slovo
skrývá rébus?

≡
Ě

SOUTĚŽNÍ KUPON JESENÍČKU

JMÉNO

TŘÍDA